

ADVIES Nr. 1.833

Zitting van dinsdag 18 december 2012

Hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden - Uitvoering van het artikel 78 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012

x x x

2.591-1

ADVIES Nr. 1.833

Onderwerp: Hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden - Uitvoering van het artikel 78 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012

De heer J. CROMBEZ, de Staatssecretaris voor de Strijd tegen de Sociale en Fiscale Fraude, heeft bij brief van 26 november 2012 de Raad om advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van het artikel 78 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012.

Dit artikel bevindt zich in de afdeling 4 van het enig hoofdstuk van Titel 7 (getiteld "Fraudebestrijding") van deze wet, dat een mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid van een opdrachtgever of (onder)aannemer invoert voor de loonschulden van zijn aannemers of de na zijn aannemers komende onderaannemers.

Het ontwerp van koninklijk besluit waarover het advies van de Raad wordt gevraagd regelt, enerzijds, de informatie aan de bevoegde inningsorganismen voor sociale bijdragen (in België of in het buitenland), en, anderzijds, de inning van de bijdragen door het bevoegde Belgische inningsorganisme voor sociale bijdragen.

Het advies van de Raad wordt gevraagd binnen een termijn van 2 maanden.

Er wordt gewezen op de dringendheid van dit dossier gezien het paritair comité nr. 118 (vleessector) op 11 september 2012 een unaniem positief advies heeft uitgebracht in het kader van het artikel 35/1, § 1 van de Loonbeschermingswet, dat een paritair (sub)comité de mogelijkheid geeft om een advies uit te brengen over de werken of diensten die onder de toepassing van het mechanisme van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden vallen (waarna een koninklijk besluit wordt genomen). Dit koninklijk besluit zou ten laatste op 1 april 2013 in werking treden.

De bespreking werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen van de Nationale Arbeidsraad.

De commissie heeft tijdens haar werkzaamheden verduidelijkingen gekregen van vertegenwoordigers van de RSZ en van de beleidscel van de Staatssecretaris voor de Strijd tegen de Sociale en Fiscale Fraude.

Op verslag van deze commissie hebben de in de Raad vertegenwoordigde organisaties op 18 december 2012 navolgend unaniem advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

De heer J. CROMBEZ, de Staatssecretaris voor de Strijd tegen de Sociale en Fiscale Fraude, heeft bij brief van 26 november 2012 de Raad om advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van het artikel 78 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012.

Dit artikel maakt deel uit van de afdeling 4 van het 1ste hoofdstuk van Titel 7 van deze wet, dat een mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid van een opdrachtgever of (onder)aannemer invoert voor de loonschulden van zijn aannemers of de na zijn aannemers komende onderaannemers.

Dit mechanisme werd grotendeels opgenomen in de Loonbeschermingswet van 12 april 1965 (de nieuwe artikelen 35/1 tot 35/6) en het sociaal strafwetboek (de nieuwe artikelen 49/1, 171/1 en 171/2).

Het artikel 78 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012 blijft echter op zichzelf staan en bepaalt meer in het bijzonder dat de hoofdelijk aansprakelijke die het loon betaalt van een werknemer van één van zijn aannemers of de na zijn aannemers komende onderaannemers, hierop de socialezekerheidsbijdragen betaalt zoals bepaald in de wet van 27 juni 1969.

Het mechanisme van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de loonschulden trad in werking op 16 april 2012, maar de regeling zal slechts toepasbaar zijn nadat een aantal uitvoeringsbesluiten genomen worden.

Zo bepaalt het artikel 78 dat een koninklijk besluit de nadere regels dient te bepalen volgens dewelke deze bijdragen moeten worden berekend, aangegeven en betaald.

Het ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 78, waarover de Raad om advies wordt gevraagd, bepaalt :

- 1) dat de inspectie een overzicht dient te maken van de betrokken prestaties en lonen (of, indien de prestaties niet met zekerheid kunnen worden vastgesteld, een percentage van het minimumloon, berekend overeenkomstig artikel 35/3, § 3, 2de lid van de wet van 12 april 1965);

De inspectie doet dit wanneer ze een hoofdelijke aansprakelijke heeft aangemaand om over te gaan tot betaling van de betrokken werknemers. Wanneer een betrokken werknemer de aanmaning aan de hoofdelijke aansprakelijke overzendt, brengt hij de inspectie daarvan op de hoogte, zodat deze het overzicht kan maken van de betrokken prestaties en lonen.

- 2) dat de inspectie dit overzicht bezorgt aan de RSZ, indien de betrokken werknemers onderworpen moeten zijn aan de Belgische sociale zekerheid, of aan het bevoegde buitenlandse inningsorganisme voor sociale bijdragen, indien dit niet zo is;
- 3) dat de RSZ op basis van dit overzicht de kwartalen waarvoor bijdragen verschuldigd zijn vaststelt en de bijdragen (en verhogingen, forfaitaire verhogingen en interesten) berekent;
- 4) dat de RSZ het bedrag van de zo vastgestelde schuldvordering bij aangetekende brief aan de werkgever van de betrokken werknemer(s) en aan de hoofdelijk aansprakelijke dient mee te delen;

- 5) dat, indien de werkgever niet betaalt, de hoofdelijke aansprakelijke in gebreke zal worden gesteld om de betaling onverwijld te vereffenen. Indien hij dit niet doet binnen een termijn van 30 dagen, zal de RSZ zijn schuldvordering bij dwangbevel vorderen.

De tekst van het ontwerp van koninklijk besluit dat aan de Raad voor advies wordt voorgelegd bevat twee mogelijke data van inwerkingtreding voor het ontwerp van koninklijk besluit, zijnde 1 januari 2013 en 1 april 2013.

II. STANDPUNT VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft een grondig onderzoek gewijd aan de tekst van het hem voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit en wil hierbij de volgende bemerkingen maken.

1. Wat betreft de uitvoering van het advies nr. 1.795

De Raad herinnert er aan dat hij op 7 februari 2012 het advies nr. 1.795 heeft uitgebracht over een aantal maatregelen in uitvoering van het regeerakkoord van 1 december 2011, onder andere over de bepalingen die later werden opgenomen in de titel 7 van de Programmawet (I) van 29 maart 2012, betreffende de fraudebestrijding.

In dit kader gaf hij aan dat de bepalingen van het voorontwerp van programmawet die een mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden invoeren, op verschillende punten ontoereikend zijn, zowel om fraudecarousels te voorkomen waarin men onderbetaalde arbeidskrachten laat werken, als om bonafide ondernemingen te beschermen tegen de hoofdelijke aansprakelijkheid.

Hij constateert nu dat de regeling van de wet van 29 maart 2012 slechts partieel zijn hiervoor genoemd advies respecteert en de erin geformuleerde voorstellen wat betreft de uitvoering van deze regeling.

De Raad wijst er op dat hij loyale medewerking wil blijven verlenen aan de uitvoering van het regeerakkoord, maar dat hij betreurt dat een unaniem advies van de Raad, dat een moeilijke evenwichtoefening inhoudt van de respectievelijke belangen van de werknemers en de werkgevers en bovendien de efficiëntie van de tenuitvoerlegging van de regeringsbeslissing kan verhogen, niet gevolgd wordt.

2. Wat betreft de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit en het toepassingsgebied van de regeling

De Raad heeft tijdens zijn werkzaamheden vernomen dat het de bedoeling van de beleidscel van de Staatssecretaris voor de Strijd tegen de Sociale en Fiscale Fraude is om als datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit 1 april 2013 te voorzien.

Hij werd er door de Staatssecretaris bij zijn adviesaanvraag van op de hoogte gebracht dat de dringendheid van de goedkeuring van het koninklijk besluit ook te maken heeft met het feit dat het koninklijk besluit dat de activiteiten van de vleessector onder het toepassingsgebied van de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden brengt, (uiterlijk) op 1 april 2013 in werking zal treden.

De Raad kan akkoord gaan met de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit waarover hij om advies wordt gevraagd, gezien dit koninklijk besluit de praktische modaliteiten bevat voor de inning van de socialezekerheidsbijdragen op het loon dat de hoofdelijk aansprakelijke zal dienen te betalen.

Hij wil evenwel opmerken dat het toepassingsgebied van de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden in de toekomst waarschijnlijk verder zal evolueren, aangezien de werken of diensten waarop het van toepassing zal zijn bepaald worden bij koninklijk besluit na eenparig advies van de bevoegde paritaire (sub)comités, nadat deze door de bevoegde minister om hun advies zijn gevraagd.

Is er geen bevoegd paritair (sub)comité of werkt het niet, dan wordt het eenparig advies gegeven door de Raad; is er geen eenparig advies, dan worden de werken of diensten bepaald bij een in de ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Dit betekent dat de Raad naar de toekomst toe slechts een partieel zicht zal hebben op de activiteiten waarmee de minister het toepassingsgebied van de regeling overweegt uit te breiden en de standpunten van de bevraagde paritaire (sub)comités.

Om een vollediger beeld te hebben van de voorgenomen evolutie inzake het toepassingsgebied van de regeling en om een coördinerende rol terzake te kunnen opnemen, vraagt hij om ook in de toekomst geïnformeerd te worden over de adviezen die terzake door paritaire (sub)comités worden uitgebracht, zoals dit nu ook met het unaniem advies van de vleessector is gebeurd, en alle ontwerpen van koninklijk besluit die gebaseerd zijn op deze adviezen.

3. Wat betreft het opvorderen van de schuldvordering door de RSZ bij dwangbevel (artikel 3, tweede lid van het ontwerp van KB)

De Raad heeft tijdens zijn werkzaamheden van de vertegenwoordiger van de RSZ vernomen dat de RSZ er de voorkeur aan geeft om geen gebruik te maken van de invordering van de schuldvordering ten aanzien van de RSZ via dwangbevel, zoals in het artikel 3, tweede lid van het ontwerp van koninklijk besluit is voorzien, aangezien verzet ertegen over de grond van de zaak nog altijd mogelijk blijft, waardoor de uitvoerbare kracht van het dwangbevel wordt geschorst.

Er wordt door de RSZ voorgesteld om, indien de hoofdelijk aansprakelijke niet overgaat tot betaling van zijn schuldvordering ten aanzien van de RSZ binnen een termijn van 30 dagen na zijn ingebrekestelling, de gerechtelijke invordering door dagvaarding bij de rechtbank in het ontwerp van koninklijk besluit te voorzien.

De Raad kan instemmen met deze wijziging van het ontwerp van koninklijk besluit, gezien de ervoor gegeven redenen van efficiëntie.

4. Wat betreft de evaluatie van het mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de loonschulden

Met verwijzing naar zijn advies nr. 1.795 verbindt de Raad er zich toe deze problematiek van dichtbij te volgen om de praktische uitvoering en de doeltreffendheid van de regeling te kunnen evalueren in het licht van wat er in de praktijk gebeurt.
